

Література

1. Авраменко Л. В. Теорія держави і права / Л. Авраменко. – Харків: СПД ФО Вапнярчук Н., 2004. – 287 с.
2. Козлова О. Г. Правова культура майбутніх юристів як педагогічна проблема / О. Г. Козлова, А. І. Павленко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал / голов. ред. кол.: А. А. Сбруєва. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2015. – № 8 (52). – С. 125–134.
2. Макушев П. В. Професійна правосвідомість і правова культура дільничного інспектора міліції (шляхи формування і удосконалювання): автореф. дис. канд. юрид. наук: спец. 12. 00. 01 «Історія політичних і правових учень» / Національна академія внутрішніх справ України. – К., 2004. – 21 с.
3. Національна програма правової освіти населення затверджена Указом Президента України від 18 жовтня 2001 року N 992/2001 [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/992/2001>
4. Сербин Р. Правова культура – важливий фактор розбудови правової держави: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. Наук / Р. Сербин. – К., 2003. – 17 с.

Т. П. КОНОНЕНКО

*Сумська філія Харківського національного
університету внутрішніх справ*

УМОВИ ФОРМУВАННЯ МОТИВІВ НАВЧАЛЬНО– ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ СУМСЬКОЇ ФІЛІЇ ХНУВС

У контексті формування мотивів навчально-пізнавальної діяльності в процесі навчання студентів ВНЗ неодмінно виникає питання про те, які саме мотиви слід формувати. Це не просто питання пошуку та відбору того чи іншого окремо взятого мотиву з метою його формування, а визначення оптимальної структури мотиваційної сфери студента.

Мотивацію навчальної діяльності досліджено в роботах А. Вербицького, В. Вергасова, Т. Габай, О. Гребенюка, О. Дусавицького, А. Маркової, В. Мільман, В. Моргун.

Таким чином, актуальність та доцільність дослідження зумовлена необхідністю подолання суперечностей між існуючою в практиці вищих навчальних закладів системою професійної підготовки та вимогами суспільства до кваліфікованих спеціалістів, здатних до самоосвіти та самовдосконалення.

Аналіз результатів психолого-педагогічних досліджень дає змогу виділити структуру мотивів, які забезпечують успішну навчальну

діяльність студентів. Така структура, на наш погляд, є ієрархічною системою зовнішніх і внутрішніх мотивів, що визначають спрямованість, інтенсивність та особистісний сенс пізнавальної діяльності студентів [2, 48-49].

Під мотивом навчально-пізнавальної діяльності ми розуміємо всі фактори, які зумовлюють прояв навчальної діяльності: потреби, настанови, цілі, почуття обов'язку тощо. В групі пізнавальних мотивів студентів ми виділяємо:

- внутрішні мотиви, які виникли завдяки змісту та процесу навчання у ВНЗ (професійні та власно-пізнавальні мотиви);
- зовнішні мотиви, що залежать від чинників, які лежать поза навчальною діяльністю (широкі соціальні мотиви, вузько-особистісні мотиви, орієнтовані на досягнення успіху та на запобігання невдач) [3, 38-40].

Успішність навчальної діяльності студентів значною мірою залежить від кількості співвідношення зазначених мотивів. При цьому ми погоджуємось із Є. П. Ільїним у тому, що «чим більше компонентів зумовлює цю діяльність, тим більшим є мотиваційне напруження студента» [1, 145].

З метою вивчення стану сформованості навчальних мотивів у студентів Сумської філії ХНУВС протягом 2012-2013 навчального року проведено дослідження, під час якого використано комплекс взаємодоповнюючих методів: спостереження, бесіди, анкетування, експертні оцінки. У дослідженні взяли участь 40 студентів 3-го курсу.

Для діагностування мотивів навчальної діяльності студентів нами було розроблено спеціальний опитувальник, що дало змогу визначити рівень сформованості десяти типів мотивів навчально-пізнавальної діяльності: пізнавального, самодетермінації, самовдосконалення, професійного, досягнення, обов'язку, комунікативного, самоствердження, прагматичного і мотиву уникнення неприємностей. Опитувальник містить 30 тверджень, що стосуються різних аспектів мотивації навчальної діяльності студентів.

У ході аналізу результатів опитування було встановлено, що загальними умовами формування мотивації навчально-пізнавальної діяльності є: зміст навчального матеріалу, організація і колективні форми навчальної діяльності, її оцінка, а також стиль роботи викладача.

Також важливими умовами щодо змісту та процесу навчальної діяльності виступають: усвідомлення найближчих і кінцевих цілей навчання, теоретичне та практичне значення засвоєваних знань, професійна спрямованість, проблемні ситуації в структурі навчальної діяльності, емоційність у викладі матеріалу.

Рівні усвідомленості, стабільності та дієвості навчальної мотивації студентів визначались за допомоги методу експертних оцінок. У ролі експертів виступали три викладачі, які працювали зі студентами і добре знали їх ставлення до навчання.

Комплексне врахування зазначених показників дало змогу виділити три типи мотиваційних профілів, які одночасно характеризують рівень сформованості мотивації навчальної діяльності майбутніх фахівців: високий, середній і низький. Результати дослідження засвідчили, що високий рівень притаманний 18,5% студентів, середній – 33,2%, низький – 48,3%.

Отже, проведене нами опитування виявило три типи мотивацій, які тією чи іншою мірою належать опитаним студентам. Однак необхідно відзначити, що мотивація окремої особистості може складатися з комбінації даних мотивів, тому, можна вести мову лише про ступінь вираженості або домінування одного із вищеописаних типів мотивації.

Також нами було встановлено, що умовами ефективності процесу формування мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів Сумської філії ХНУВС виступають: організація навчальної діяльності, яка побудована на принципах особистісно орієнтованого підходу, що сприяє активізації мотиваційних компонентів через забезпечення суб'єктної позиції студентів на всіх етапах навчального заняття. При доборі навчального матеріалу для забезпечення стимулювання активної пізнавальної діяльності викладачам необхідно враховувати: професійні та статево-вікові потреби студентів; практичне значення навчального матеріалу для особистісного та професійного становлення; методи, форми та прийоми навчальної діяльності проблемного, інтерактивного та науково-дослідного характеру, які будуть спрямовані на активізацію діяльності студентів під час самостійної, аудиторної та позааудиторної роботи.

Література

1. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы / Е. П. Ильин. – СПб.: Изд-во «Питер», 2000. – С. 145.
2. Красногорова І. Б. Формування мотивів учіння студентів у процесі викладання англійської мови: дис. канд. пед. наук / І. Б. Красногорова. – К., 1999. – С. 48 – 49.
3. Маркова А. К. Формирование мотивации учения: Книга для учителя / А. К. Маркова, Т. А. Матис, А. Б. Орлов. – М.: Просвещение, 1990. – С. 38 – 40.

О. А ЛИСЕНКО

Київський національний лінгвістичний університет

РЕФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В РЕСПУБЛІЦІ ІРЛАНДІЯ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

В умовах глобалізації соціально-культурного середовища і взаємозалежності держав світу виникають нові вимоги до рівня